Írta: gondola
2005. november 13. vasárnap - Módosítás: 2005. november 13. vasárnap

Az a nemzet, amelyik elveszíti, eltékozolja a kultúra szellemi örökségét, kitagadottá válik, mostoha sorsra kárhoztatott - mondta Orbán Viktor azon a konferencián, amelyet a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége Klebelsberg Kuno egykori kultuszminiszter születésének 130. Az a nemzet, amelyik elveszíti, eltékozolja a kultúra szellemi örökségét, kitagadottá válik, mostoha sorsra kárhoztatott - mondta Orbán Viktor azon a konferencián, amelyet a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége Klebelsberg Kuno egykori kultuszminiszter születésének 130. évfordulója tiszteletére rendezett november 12-én a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán.

A Kultúrpolitika – nemzetpolitika címû ünnepi konferenciát a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ), a Németh László Kulturális Alapítvány (NLKA), és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar (PPKE BTK) Pedagógiai Intézete rendezte.

A konferencia védnökei Seregély István és Orbán Viktor voltak.

A tanácskozás szünetében a jelelevõk megtekinthették az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum Klebelsberg kiállítását.

A konferencián fellépett Ferencz Éva Magyar Örökség-díjas énekmûvész, valamint a Patrona Hungariae Gimnázium és a Budapesti Piarista Gimnázium összevont kórusa.

A tanácskozást Galla János, a Magyar-Osztrák-Bajor Társaság elnökének köszöntõje nyitotta meg, aki Klebelsberg Kuno életét ismertetve kiemelte, „optimizmusa sugárzott a csüggedõkre.”

A konferencia nyitó elõadását Hoffmann Rózsa, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi karának egyetemi docense tartotta.

Gróf Klebelsberg Kuno emléke elõtt tisztelegve hangsúlyozta, olyan korban lett kultuszminiszter, amikor az ország az anyagi- és erkölcsi romlás mélypontján volt. „Ezt a kivérzett, súlyos beteget sikerült helyreállítania” – tette hozzá.

"A magyar hazát ma elsõsorban nem a kard, hanem a kultúra tarthatja meg és teheti ismét naggyá" – idézte Klebelsbergnek 1922 júniusi, a kultuszminiszteri szék elfoglalásakor elhangzott szavait Hoffmann Rózsa, hozzátéve, ma ismét válság van, ezért égbekiáltóan aktuális a Klebelsberg Kunóra való emlékezés.

„Az emlékezés számadás és tisztelgés egyben” – kezdte ünnepi beszédét Orbán Viktor, a Fidesz elnöke. Mint mondta, ma a 130 éve született Klebelsberg Kunóra, a két világháború közötti idõszak legnevesebb kultúrpolitikusára, vallás- és közoktatásügyi miniszterre emlékezünk, akinek a nevéhez egyebek mellett a közoktatás reformja fûzõdik.

Az elmúlt korok nagyjaira való emlékezéskor saját tetteinket és gondolatainkat az övékhez mérjük – mondta, hozzátéve: „fejet hajtunk, hogy szívünket felemelhessük”.

Az õsök tiszteletére emlékeztetve kiemelte, a tisztelet ereje nélkül nem lehet befogadni azt a tudást, amit késõbb mi magunk is továbbadunk az utánunk jövõ generációknak.

„Egy nemzet csak akkor lehet sikeres, ha van mit örökölnie, és hagyatékával nem bánik pazarlóan, hanem gyarapítja azt” – hangsúlyozta. Még egy területeitõl, iparától, lakóitól megfosztott országra is virradhat új nap, még egy kivéreztetett, elszegényedett, porig alázott nemzet is képes izmait megfeszítve talpra állni. Az a nemzet, amelyik elveszíti, eltékozolja a kultúra szellemi örökségét, kitagadottá válik, mostoha sorsra kárhoztatott, nyugovóra fog térni felette a történelem. Ez Klebelsberg Kuno testamentuma - mondta Orbán, a Fidesz elnöke

Hozzátette, a tisztelet elenyészése a nemzeti lét alapját is kikezdi. Ha eltávolítják az õsöket a közgondolkodásból, akkor ezzel eltávolítják a még meg sem születetteket is - mondta a pártelnök.

Kiemelte, Klebelsberg tudta, hogy a változás kulcsa a munka. Ha munka nincs, semmi sincs. Ha munka van, minden van. Munka, család, nemzet és az õsök tisztelete. Erre épülhetett fel

akkor is, és erre épülhet fel most is a jövõ Magyarországa.

Mint mondta, a változáshoz nem a múlt küzdelmeit kell újra és újra megvívnunk, hanem a magunkét. A sikeres nemzetek nem a múlt csatáit akarják megnyerni, hanem a holnap, a jövõ csatáit.

Pálinkás József akadémikus Nemzet és kultúra címû elõadásában elsõsorban arra a kérdésre kereste a választ, mit is jelent ez a két fogalom. Mint mondta, a nemzet és a kultúra fogalmát nem lehet egymástól függetlenül meghatározni, „a nemzet kulturális sorsközösség”.

Mint hangsúlyozta, a nemzeti identitás letéteményese a kultúra. Ez utóbbi fogalmának meghatározását gyakorlati kérdésnek nevezte, hozzátéve, „a kultúra nem állapot, hanem feladat és cselekvés”. Kiemelte, egy politikusnak is tudnia kell, legfeljebb addig lehet megbecsült államférfi, "amíg a nemzetet a kultúrája fenntartja, utána csupán egy félreesõ terület névtelen tisztviselõje lesz". Ebbõl is következik, hogy a kultúrpolitika legfontosabb színtere ma az iskola - fûzte hozzá.

Az Orbán-kormány oktatási minisztere a ma feladatai között legfontosabbnak a nemzeti önazonosság, identitás megõrzését nevezte. A konkrét feladatok közé sorolta az iskolák nevelõ, mûveltségátadó, kultúraközvetítõ szerepének helyreállítását, mert, mint mondta, enélkül ugyanis nincs kulturális megújulás.

A kultúra és politika kapcsolatát vizsgálva kifejtette, egy nemzet akkor demokratikus, ha a kultúra és politika, bár eltérõ eszközökkel, de azonos célokért, a közízlés és közjó eléréséért küzd.

Jog és kötelezettség címmel tartott elõadást Zlinszky János, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jogtudományi Karának tanára. Elõadásában az alapvetõ jogokat és kötelezettségeket számba véve hangsúlyozta, az emberek akkor tartják magukra nézve kötelezõnek a jogrend elõírásait, ha a hatalmon lévõk is ezt teszik. A franciaországi zavargásokat példaként említve kijelentette, a közösségi élhetõ élet is kötelezettsége az államnak, a hatalmon levõknek. Ha ez nincs meg, a tömeg szembefordul a renddel.

Mint mondta, a jog kötelezettségekkel jár, de vannak a történelemben olyanok, akik kötelességteljesítés helyett önként vállalnak áldozatokat. „A feladat ennek a gondolkodásnak a mûvelése, továbbadása” – hangsúlyozta.

Seregély István római katolikus érsek a tanácskozáson tartott, Vallás és oktatás címû elõadásában hangsúlyozta, a tudáson, kreativitáson és az együttmûködésen alapuló helyes emberi tevékenység viszi elõre a világot. Egy emberélet ehhez rövid, ezért a megszerzett, megismert értékeket, képességeket tovább kell tudni adni a következõ nemzedéknek is – mondta, hozzátéve, ehhez szükséges a közoktatás és a köznevelés.

Kiemelte, ahhoz, hogy az ember tudja, merre kell haladnia, meg kell keresnie a világ rendjét, el kell jutnia a kezdethez, Istenhez. A vallás lényege az ember haladásának szolgálata, Isten akaratának teljesítése - mondta. Az ember feladata, hogy a világot saját életével és munkájával építse. Ezt csak úgy teheti meg, ha eddig megszerzett értékeit nemzedékrõl nemzedékre hatékonyan továbbadja.

Klebergsberg Kuno öröksége, hogy az 1920-as évek közepén olyan szociálpolitikát teljesített ki a kultúrpolitikában, amely máig sem lett jobb - mondta elõadásában Glatz Ferenc akadémikus. Õ volt az, aki országszerte iskolákat hozott létre, elindította az iskolán kívüli népmûvelést, amit ma az élethossziglan tanulás programjának nevezünk.

Olyan kulturszociálpolitikát kezdett, amelyet azután Hóman Bálint vallás-és közoktatásügyi miniszter teljesített ki, és ez lényegében 1994-ig a magyar oktatáspolitika központjában állt -

jelentette ki Glatz Ferenc. Hozzátette: ezt követõen kezdõdött el egy vállalkozásközpontú oktatáspolitika, amelynek egyelõre még nem látjuk a jövõjét és ez még Európában is a vitatott politikai célok között szerepel.

A konferencián elõadást tartott továbbá Bernáth Árpád a Szegedi Tudományegyetem tanára: Felsõoktatásunk a XX. Században címmel, Lezsák Sándor országgyûlési képviselõ: Népoktatás és népmûvelés címmel, Párdányi Miklós történész, gimnáziumi igazgató: A tanügyi reform sikere címmel, Szûcs Ferenc a Károli Gáspár Református Egyetem rektora: Kulturális építkezés a trianoni tragédia után címmel. A zárszót Osztie Zoltán, a KÉSZ elnöke mondta el.

Klebelsberg Kuno (1875-1931)

1922-1931 között volt a Bethlen-kormány legendás kultuszminisztere. Az akkori hivatalos megnevezés szerint az oktatás- és vallásügyi tárca volt az övé, azonban a mai miniszteriális területfelosztás szerint a kulturális ügyek mellett a tudomány, az ifjúság- és sportügyek, az egészségügy, a szociális ügyek, valamint a kulturális örökség ügye is a fennhatósága alá tartozott. Tízéves minisztersége alatt az egyetemes kultúrtörténetben is kiemelkedõ programot valósított meg. Népiskolai programja keretében többek között három egyetemet, huszonegy klinikát, három fõiskolát és ötezer népiskolát épített fel, megreformálta a középiskolai oktatást, bevezetve a reálgimnáziumot. Minisztersége utolsó évében a nemzeti jövedelem 15 százalékát fordította kultúrára, oktatásra, tudományra.

Farkas Boglárka